

Politika architektury a stavební kultury České republiky

Náměty k aktualizaci

Verze pro připomínkové řízení 12/2020

Obrázek na úvodní straně: Sídlo firmy Lasvit v Novém Boru. Hlavní cena České ceny za architekturu 2020, Titul v soutěži Stavba roku 2020, Cena veřejnosti v soutěži Stavba roku 2020, Modrá kostka v kategorii rekonstrukce v Grand Prix Architektů 2020. ov architekti - Ing. arch. Jiří Opočenský, Ing. arch. Štěpán Valouch. Fotografie: BoysPlayNice.

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

UUR®

Politika architektury a stavební kultury České republiky

Náměty k aktualizaci

Verze pro připomínkové řízení 12/2020

Ministerstvo pro místní rozvoj, odbor územního plánování:

Ing. arch. Josef Morkus, Ph.D. – garant úkolu, zpracovatel

Ústav územního rozvoje:

Ing. Jakub Kotrla – garant úkolu, zpracovatel

Ing. arch. Hana Šimková, Ph.D. – spolupráce

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Ústav územního rozvoje

Praha, Brno, prosinec 2020

OBSAH

OBSAH	3
1. ÚVOD	4
2. NÁMĚTY NA ÚPRAVU TÉMAT, CÍLŮ A OPATŘENÍ	5
2.1 Téma 1 – Uspořádání krajiny a sídel	5
2.2 Téma 2 – Veřejná prostranství	5
2.3 Téma 3 – Začlenění staveb do prostředí	5
2.4 Téma 4 – Zadávání zakázek	5
2.5 Téma 5 – Projektování, realizace, životnost a udržitelnost staveb	6
2.6 Téma 6 – Vzdělávání	6
2.7 Téma 7 – Osvěta a média	6
2.8 Téma 8 – Výzkum a vývoj	7
2.9 Nová témata	7
2.9.1 Téma – Implementace v regionech a obcích	7
2.10 Další náměty	7
3. NÁMĚTY K IMPLEMENTACI	8
4. NÁMĚTY K ČLENĚNÍ A GRAFICKÉMU USPOŘÁDÁNÍ	8

1. ÚVOD

Tento materiál souvisí s Politikou architektury a stavební kultury České republiky, která je strategickým dokumentem s celostátní působností schvalovaným vládou České republiky. Jejím hlavním cílem je podpora rozvoje architektury a stavební kultury jako principu zvyšování kvality vystavěného prostředí. Byla schválena usnesením vlády č. 22 dne 14. ledna 2015.

Z vyhodnocení plnění Politiky architektury a stavební kultury České republiky k roku 2020 vyplynulo, že je žádoucí zpracovat její aktualizaci. To je v souladu s výše uvedeným usnesením vlády, které aktualizaci předpokládalo.

Tento dokument je určen jako základní podklad pro diskuse nad aktualizací Politiky architektury a stavební kultury České republiky, které by měly proběhnout v letech 2021 a 2022. Obsahuje možná témata, která je třeba v rámci aktualizace prověřit. Uvedené náměty si nekladou za cíl být vyčerpávajícím přehledem všech témat, která by měla být při aktualizaci prověřena, v průběhu projednání se nepochybně objeví množství dalších. Zároveň neexistuje žádná záruka, že zde uvedené náměty budou do aktualizace, která bude předložena vládě, nakonec skutečně zařazeny.

Náměty uváděné v tomto materiálu vycházejí z vyhodnocení plnění Politiky architektury a stavební kultury České republiky, z analýzy zahraničních materiálů a z doporučení profesních organizací k aktualizaci dokumentu. Uvedené materiály jsou zveřejněny na stránkách Ministerstva pro místní rozvoj a Ústavu územního rozvoje.

Náměty se soustředí na úpravu hlavních témat, která Politika architektury a stavební kultury České republiky řeší, dále na úpravu, doplnění a redukci cílů, a v neposlední řadě na aktualizaci opatření, která tvoří implementační část dokumentu. Tento materiál neřeší, jakým konkrétním způsobem budou jednotlivá témata upravena, nenavrhuje přesné formulace, ty budou předmětem další práce v rámci aktualizace Politiky architektury a stavební kultury České republiky. Cílem tohoto materiálu je nastínit směry, kterými by se aktualizace témat, cílů i opatření mohla ubírat.

Předmětem tohoto materiálu rovněž není identifikace jednotlivých opatření, která již byla splněna, a měla by tedy být z implementačního dokumentu odstraněna či nahrazena jinými opatřeními. Analýza naplňování jednotlivých opatření je hlavní částí vyhodnocení plnění Politiky architektury a stavební kultury České republiky k roku 2020.

2. NÁMĚTY NA ÚPRAVU TÉMAT, CÍLŮ A OPATŘENÍ

2.1 Téma 1 – Uspořádání krajiny a sídel

- » Stávající cíl 1.3 směřující k minimalizaci rozrůstání sídel do krajiny formulovat přísněji, např. „Zamezit nepřiměřenému a nevhodnému rozrůstání sídel do okolní krajiny“.
- » Ve stávajícím cíli 1.4 „V sídlech zajistit přiměřenou dostupnost veřejné infrastruktury“ akcentovat i vhodné umístění veřejné infrastruktury.
- » Zavést nové opatření, které bude cílit na podporu projektů dočasného využití nevyužívaných ploch a budov, zejména pomocí poradenství a sdílení dobré praxe.

2.2 Téma 2 – Veřejná prostranství

- » Upravit stávající cíl 2.2 tak, aby více akcentoval potřebu systémového přístupu k vytváření veřejných prostranství v sídlech.
- » Zavést nový cíl, který bude vyžadovat zvýšenou péči o centra obcí jako příklad kvality prostředí pro občany.
- » Doplnit opatření, které bude řešit vyhodnocování kvality péče o veřejná prostranství v obcích.
- » Zavést opatření směřující k poskytování finanční podpory na péči o veřejná prostranství.
- » Zavést nový cíl, který bude řešit vhodnost prostředí pro děti a jejich hru.
- » Zavést nové opatření, které bude podporovat kvalitu prostorů pro hru naplňujících potřeby dětí a mládeže již ve fázi zadávání zakázek, včetně architektonických a urbanistických soutěží na veřejný prostor.
- » Zavést nové opatření, které bude prosazovat výtvarné intervence ve veřejném prostoru s výběrem pomocí architektonických (výtvarných) soutěží.
- » Zavést nové opatření, které bude prosazovat regulaci reklamy ve veřejném prostoru.
- » Ve stávajícím opatření 2.2.4 akcentovat zapojení dětí a mládeže při přípravě úprav veřejných prostranství.

2.3 Téma 3 – Začlenění staveb do prostředí

- » Zavést nový cíl nebo opatření, které se bude zabývat ochranou architektonického dědictví, včetně dědictví druhé poloviny 20. století.
- » Zavést nový cíl nebo opatření, které bude řešit problematiku architektonické kvality staveb dopravní a technické infrastruktury v obcích i v krajině, včetně malých staveb.
- » Provázat hodnocení kvality staveb s dotačními programy a při udělování dotací kvalitu hodnotit.
- » Zavést nový cíl, který bude požadovat zachování regionálního charakteru prostředí včetně regionální architektury.
- » Zavést nové opatření podporující zachování a využití tradiční venkovské zástavby.

2.4 Téma 4 – Zadávání zakázek

- » Doporučit, aby při zadávání zakázek na architektonické služby byla stanovena kvalita jako rozhodující kritérium.
- » Zabývat se problematikou zadávání i v případě malých zakázek.
- » Doplnit opatření, které bude doporučovat soutěžit na kvalitativní kritéria i u zakázek malého rozsahu, s důrazem na převládání kvality nad cenou.

- » Řešit využití soutěžního dialogu při zadávání veřejných zakázek v oblasti architektury a stavebnictví.
- » Doplnit opatření, které by požadovalo vypsání každoroční ceny za nejlépe provedené výběrové řízení z pohledu zajištění vysoké kvality.

2.5 Téma 5 – Projektování, realizace, životnost a udržitelnost staveb

- » Do úvodního textu doplnit zmínku o potřebě navrhování vystavěného prostředí bez překážek a staveb přístupných pro všechny uživatelské skupiny.
- » Doplnit nový cíl řešící udržitelnost a odolnost staveb i prostředí.
- » Zvážit doplnění nového cíle řešícího energetickou úspornost staveb.
- » Doplnit nové opatření, které bude cílit na problematiku snižování energetických ztrát domů s historicky cennou fasádou.
- » Doplnit nový cíl nebo opatření, které se bude zabývat zdravotními aspekty výstavby, včetně osvěty o kvalitě vnitřního prostředí budov (větrání, zvuková izolace...). Tato problematika má i vazbu na Davoskou deklaraci.
- » Doplnit nový cíl nebo opatření, které zdůrazní význam přípravné fáze a poté projektové fáze – základem kvality je kvalitní projekt.

2.6 Téma 6 – Vzdělávání

- » Doplnit nové opatření, které bude podporovat a koordinovat neziskové organizace, které se tématu věnují a mohou pomoci pedagogům.
- » Upravit stávající opatření tak, aby došlo k vytvoření chybějící metodiky pro výuku tématu architektury a stavební kultury.
- » Upravit stávající cíle a opatření tak, že budou klást větší důraz na možnost a dostupnost studia architektury a urbanismu v rámci celoživotního vzdělávání.
- » Doplnit nové opatření, které bude klást větší důraz na vzdělávání v oblasti památkové péče.
- » Stávající opatření 6.1.2 věnující se vzdělávání veřejné správy v zapojování veřejnosti směřovat i na mentoring (vedle jednorázových seminářů a kurzů).
- » Upravit stávající opatření 6.2.1 tak, že vzdělávání bude garantováno profesními komorami, centrální orgány a další instituce zajistí spolupráci.
- » Doplnit nové opatření, které by zavedlo výukový kurz Politiky architektury a stavební kultury ČR pro politiky, úředníky a iniciativy.

2.7 Téma 7 – Osvěta a média

- » Doplnit nový cíl nebo opatření, které posílí roli dobrých příkladů, včetně veřejných budov jako vzorů pro soukromé stavebníky. Veřejné stavby a veřejná prostranství by měly sloužit jako reprezentant společnosti a její kultury.
- » Doplnit nové opatření, které bude cílit na práci s novináři.
- » Doplnit nové opatření, které zajistí větší propagaci české architektury, např. formou kalendářů či diářů s významnými stavbami.
- » Doplnit nový cíl nebo opatření, které se bude věnovat propagaci architektury jako turistického cíle.
- » Doplnit nový cíl propagovat českou architekturu v zahraničí.
- » Doplnit nové opatření k aktivní účasti na mezinárodních akcích souvisejících s architekturou a stavební kulturou, včetně akcí řešících případnou evropskou politiku architektury.

- » Doplnit nové opatření k větší propagaci Politiky architektury a stavební kultury České republiky v zahraničí¹.

2.8 Téma 8 – Výzkum a vývoj

- » Doplnit nový cíl nebo opatření, které posílí dlouhodobou institucionální kapacitu pro výzkum v oblasti architektury a stavební kultury.

2.9 Nová témata

2.9.1 Téma – Implementace v regionech a obcích

- » Podněcovat vznik místních a regionálních politik architektury a stavební kultury².
- » Provéřít účelnost zavedení institutu státního architekta³.
- » Provéřít účelnost zavedení krajských architektů⁴.
- » Podporovat sdílení hlavních architektů po vzoru center sdílených služeb, které zaštiťuje Svaz měst a obcí ČR.
- » Provéřít možnost založení regionálních center architektury⁵.
- » Doplnit nový cíl nebo opatření směřující ke specifikaci a stabilizaci pozice městského architekta v procesu rozvoje sídla.
- » Doplnit nové opatření směřující k podpoře městských inženýrů a k definování jejich spolupráce s městskými architekty.
- » Architektura a prostředí vytvářené výstavbou jako politické téma.

2.10 Další náměty

- » Zasadit se o legislativní zakotvení Politiky architektury a stavební kultury České republiky.
- » Zřídit samostatnou webovou stránku Politiky architektury a stavební kultury České republiky a její implementace.
- » Využít procesu přípravy aktualizace Politiky architektury a stavební kultury České republiky pro její vlastní propagaci.
- » V rámci českého předsednictví Rady EU uspořádat mezinárodní konferenci k politikám architektury a stavební kultury.
- » Zajistit koordinaci cílů Politiky architektury a stavební kultury ČR s republikovými prioritami Politiky územního rozvoje ČR.
- » Doplnit vizi Politiky architektury a stavební kultury ČR tak, že podpoří vnímání architektury jako komplexní oblasti kreativního průmyslu, nástroje inovací, propojující technické a humanitní disciplíny pomocí specifických metod a znalostí.

¹ Včetně případné účasti v soutěžích jako je Dubai International Award for Best Practices to Improve the Living Environment.

² Používá je např. Štýrsko, Brusel, Valonsko, Vlámsko, Helsinky-Uusimaa region 2014-2020, www.regionarchitecture.eu).

³ Státní architekt působí např. ve Vlámsku, kde je volen na 6 let a má na starosti mj. podporu výběru projektanta pro zakázky veřejných staveb, nově ve Švédsku, v Irsku, kde má na starosti např. připomínkování všech významných státních projektů, v Nizozemsku, kde má jeho působení více než 20 letou tradici.

⁴ Problematice krajského architekta v Ústeckém kraji se dlouhodobě věnuje městský architekt Děčína Ondřej Beneš. Podrobněji o něm píše např. v článku <https://decinarchitekt.blogspot.com/2018/12/krajsky-architekt.html>.

⁵ Fungují např. v Rakousku.

3. NÁMĚTY K IMPLEMENTACI

- » Ustanovit pracovní skupinu či platformu pro setkávání a sdílení zkušeností z implementace Politiky architektury a stavební kultury České republiky⁶. Ustanovit konkrétní osoby jako garanty implementace v rámci jednotlivých orgánů veřejné správy a zajistit sdílení jejich adresáře.
- » Zajistit trvalé koordinační a řídicí pracoviště Politiky architektury a stavební kultury České republiky, včetně jeho personálního a finančního zajištění. Toto pracoviště by mělo mj. intenzivně koordinovat a průběžně kontrolovat činnosti spojené s plněním jednotlivých opatření.
- » Zapojit organizace, které se tématům souvisejícím s Politikou architektury a stavební kultury České republiky věnují, ale zatím nekooperují (CzechTourism, CzechInvest).
- » Více zapojit nadace a spolky směřující k implementaci Politiky architektury a stavební kultury České republiky.
- » Přenést část povinností při implementaci i na kraje a obce. Poskytovat při tom z centrální úrovně metodickou pomoc pracovním skupinám na úrovni krajů.
- » Zajišťovat publicitu aktivit spojených s Politikou architektury a stavební kultury České republiky na různých úrovních.
- » Provéřit nové způsoby financování opatření Politiky architektury a stavební kultury České republiky.
- » Schvalovat Politiku architektury a stavební kultury České republiky včetně rozpočtu. Uvádět u jednotlivých opatření způsob jejich finančního zabezpečení.

4. NÁMĚTY K ČLENĚNÍ A GRAFICKÉMU USPOŘÁDÁNÍ

- » Implementační část (opatření) řadit přímo k příslušným cílům.
- » Doplnit materiál fotografiemi příkladů dobré praxe vysvětlujícími problematiku (například realizacemi vzniklými na základě soutěže).
- » Nepoužívat v dokumentu zkratky, snižují srozumitelnost.
- » Kromě vlastního materiálu zpracovat a šířit jednoduchý propagační leták objasňující, co je cílem Politiky architektury a stavební kultury České republiky⁷.
- » Na grafické zpracování materiálu vypsát grafickou soutěž.

⁶ Kromě profesních organizací hraje klíčovou roli Ministerstvo kultury, které vyjádřilo dopisem náměstka ministra zájem o úzkou spolupráci v rámci této skupiny a považuje za přínosné, aby byla provázána implementace Politiky architektury a stavební kultury České republiky a implementace Davoské deklarace.

⁷ Obdobně jako např. rakouský materiál Baukultur Compact.

Název: **Politika architektury a stavební kultury České republiky
Náměty k aktualizaci
Verze pro připomínkové řízení 12/2020**

Ministerstvo pro místní rozvoj,
odbor územního plánování: Ing. arch. Josef Morkus, Ph.D. – garant úkolu, zpracovatel

Ústav územního rozvoje: Ing. Jakub Kotrla – garant úkolu, zpracovatel
Ing. arch. Hana Šimková, Ph.D. – spolupráce

Místo a datum zpracování: Praha, Brno, prosinec 2020

Počet stran: 8

Č. j. MMR-55112/2020-81

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1
Tel.: +420 224 861 111
www.mmr.cz

Ústav územního rozvoje
Jakubské náměstí 3
602 00 Brno
Tel.: +420 542 423 111
www.uur.cz